

ПРОГРАМА ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ В ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ

Категорія: керівники/фахівці/психологи закладів освіти, психологи центрів професійного розвитку педагогічних працівників, директори (фахівці) Інклюзивно-ресурсних центрів (Ресурсних центрів інклюзивної освіти), навчально-методичних центрів психологічної служби та соціальні працівники

Програму затверджено:

рішення кафедри освіти дорослих і цифрових технологій

від «7» січня 2025 р., протокол №1

рішення вченої ради

ДЗВО «Університет менеджменту освіти»

НАПН України

від «8» січня 2025 р., протокол № 1

1. Преамбула

Програму підвищення кваліфікації категорія слухачів: керівники/фахівці/психологи закладів освіти, психологи центрів професійного розвитку педагогічних працівників, директори (фахівці) Інклюзивно-ресурсних центрів (Ресурсних центрів інклюзивної освіти), навчально-методичних центрів психологічної служби та соціальні працівники розроблено відповідно до Законів України «Про освіту», «Про фахову передвищу освіту», «Про професійну (професійно-технічну) освіту», «Про повну загальну середню освіту», а також внутрішніх нормативних документів ДЗВО «Університет менеджменту освіти», що врегульовують питання освітнього процесу.

Підвищення кваліфікації керівників/фахівців/психологів закладів освіти, психологів центрів професійного розвитку педагогічних працівників, директорів (фахівців) Інклюзивно-ресурсних центрів (Ресурсних центрів інклюзивної освіти), навчально-методичних центрів психологічної служби та соціальні працівники базується на компетентісному підході, поділяє філософію визначення вимог до фахівця, закладену в основу Болонського процесу та в міжнародному Проекті Європейської Комісії «Гармонізація освітніх структур в Європі» (Tuning Educational Structures in Europe, TUNING). А також Відповідно до пунктів 27, 28, 30 Порядку розроблення та затвердження професійних стандартів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 31 травня 2017 року № 373 (зі змінами) Наказ «Про затвердження професійного стандарту «Практичний

психолог закладу освіти», затвердженого Міністерством розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України від 24.11.2020 р. № 2425; Постанова Кабінету міністрів України від 24.грудня 2024 р. № 1491 «Про внесення змін до Положення про Інклюзивно-ресурсні центри».

Актуальність

В умовах соціальних трансформацій, які потребують глибинних перетворень у системі освіти, важливого значення набуває підготовка працівників допоміжних професій, здатних забезпечити психологічний супровід реалізації освітньої політики як пріоритетної функції держави, що сприяє задоволенню освітніх і духовно-культурних потреб усіх суб'єктів навчально-виховного процесу, розвитку їхньої здатності до саморозвитку та навчання упродовж всього життя.

Особливе місце в цьому процесі належить системі післядипломної освіти, оскільки вона за своїм призначенням фактично забезпечує підвищення кваліфікації фахівців, є інструментом перебудови освітньої галузі і, відповідно, соціальних перетворень на якісно новому рівні. Саме в системі післядипломної освіти, враховуючи специфіку контингенту слухачів, можна створити інноваційно-розвивальне середовище, в якому, спираючись на професійний досвід фахівців, ініціювати їхній професійний та особистісний розвиток, сприяти проектуванню слухачем власної стратегії ефективної професійної діяльності як у воєнний час, так і повоєнний період.

Програма є нормативним документом для організації освітнього процесу для зазначеної категорії слухачів в Університеті, що *встановлює*:

- профілі загальних і спеціальних компетентностей фахівців системи освіти;
- вимоги до змісту підвищення кваліфікації цього напрямку слухачів на компетентнісній основі;
- нормативний зміст підвищення кваліфікації слухачів, сформульований у термінах результатів навчання, досягнення яких передбачає оновлення, вдосконалення, розвиток системи цінностей, знань, практичних умінь і навичок, які здобуті за 7 і 8 (в окремих випадках за індивідуальним запитом за 9) кваліфікаційними рівнями вищої освіти Національної рамки кваліфікацій (НРК);
- вимоги до вибіркової складової підвищення кваліфікації;
- нормативні терміни навчання за очною та очно-дистанційною формою;
- форми атестації слухачів підвищення кваліфікації;
- вимоги до наявності системи внутрішнього забезпечення якості підвищення кваліфікації в умовах післядипломної освіти тощо.

Програма використовується у процесі:

- розроблення та коригування робочих навчальних програм для окремих категорій слухачів – як педагогічних, так працівників закладів освіти в умовах інклюзивної освіти;

- визначення форм оцінювання результатів навчання слухачів;

- розроблення навчальних і навчально-тематичних планів за певною категорією педагогічних працівників.

У результаті опанування змісту даної короткострокової (модульної) програми слухачі:

- отримають знання щодо сутності, властивостей, умов розвитку інклюзивного навчання в умовах Нової української школи;

- усвідомлять власну відповідальність до створення умов розвитку інклюзивного навчання в умовах сьогодення;

- розвинуть вміння моніторингу рівня інклюзивної освіти та питань психолого-педагогічної професійної діяльності відповідно до індивідуальних потреб і запитів слухачів в умовах сьогодення.

Програма є *обов'язковою* для підвищення кваліфікації фахівців даного профілю в Університеті, *придатна* для цілей ліцензування та акредитації діяльності Університету, атестації керівників/фахівців/психологів закладів освіти, психологів центрів професійного розвитку педагогічних працівників, директорів (фахівців) Інклюзивно-ресурсних центрів (Ресурсних центрів інклюзивної освіти), навчально-методичних центрів психологічної служби та соціальні працівники, які підвищили кваліфікацію в Університеті.

Розробник програми:

Москальова Алла Степанівна, кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри освіти дорослих та цифрових технологій ДЗВО «Університет менеджменту освіти»

Рецензенти:

О. М. Кокун, заступник директора Інституту психології імені Г. С. Костюка НАПН України, доктор психологічних наук, професор;

О. В. Брюховецька зав. кафедри психології та особистісного розвитку ННІМП ДЗВО «Університет менеджменту освіти», доктор психологічних наук, професор.

2. Загальна характеристика

Назва програми підвищення кваліфікації	Психолого-педагогічне забезпечення інклюзивного навчання в закладах освіти
Автор(-и) / розробник(-и)	Москальова Алла Степанівна, кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри освіти дорослих та цифрових технологій ННІ менеджменту та психології ДЗВО «Університет менеджменту освіти»

Цільова група	керівники/фахівці/психологи закладів освіти, психологи центрів професійного розвитку педагогічних працівників, директори (фахівці) Інтегровано-ресурсних центрів (Ресурсних центрів інклюзивної освіти), навчально-методичних центрів психологічної служби та соціальні працівники, фахівці закладів професійно-технічної освіти
Мета програми	полягає у вдосконаленні інтегральних, загальних та посадово-функціональних компетентностей слухачів-освітян щодо запровадження інклюзивної освіти, сприянні їхньому професійному та особистісному розвитку в умовах соціальних трансформацій.
Коротка анотація змісту програми	Програма орієнтована на розвиток інтегральної, загальних і спеціальних компетентностей і передбачає вдосконалення та оновлення знань і вмінь із теоретико-методологічних, правових, управлінських, психологічних та інших питань забезпечення ефективної професійної діяльності слухачів – керівників/фахівців/психологів закладів освіти, психологів центрів професійного розвитку педагогічних працівників, директорів (фахівців) Інтегровано-ресурсних центрів (Ресурсних центрів інклюзивної освіти), навчально-методичних центрів психологічної служби та соціальних працівників; отримання додаткових та вдосконалення наявних знань і вмінь з основних напрямів професійної діяльності щодо надання психолого-педагогічних та корекційно-розвиткових послуг відповідно до потенційних можливостей дитини, збереження та зміцнення її психічного та соціального здоров'я, сприяння особистісному, інтелектуальному, фізичному і соціально-психологічному розвитку шляхом доповнення сучасних методів навчання та виховання ефективними психолого-педагогічними технологіями; забезпечення психологічної безпеки в інклюзивному середовищі тощо; активізацію самостійної діяльності, розвиток мотивації професійного вдосконалення та особистісного розвитку фахівців, їх ціннісного ставлення до професійно-особистісного зростання тощо.
Обсяг програми (години / кредити)	150 год. / 5 кред. ЄКТС – програма може складатися з різної кількості модулів – від одного до п'яти
Форма(-и) підвищення кваліфікації	дистанційна
Перелік компетентностей, які передбачені програмою щодо розвитку / формування	<i>Інтегральна компетентність:</i> здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми післядипломної педагогічної освіти фахівців у сфері психології, інклюзивного навчання в закладах освіти; підвищувати рівень психологічної культури в кризових умовах. <i>Загальні компетентності:</i> громадянська, соціальна, цифрова, особиста та навчальна, підприємницька, культурна обізнаність і самовираження, мовна, етична. <i>Спеціальні/психологічні (фахові, предметні, посадові) компетентності:</i> нормативно-правова, здатність до здійснення психологічної профілактики, здатність до здійснення психологічної діагностики, здатність до надання

	психологічної допомоги за запитом, співпраця з педагогічними працівниками, здатність до здійснення власного професійного розвитку та самоосвіти
Очікувані результати навчання	• удосконалення та оновлення знань і вмінь із теоретико-методологічних, правових, управлінських, філософських та інших питань забезпечення ефективної професійної діяльності слухачів; створення психологічних умов якісного забезпечення освітнього процесу; • отримання додаткових та вдосконалення наявних знань і вмінь з основних напрямів професійної діяльності щодо збереження та зміцнення психічного та соціального здоров'я, сприяння особистісному, інтелектуальному, фізичному і соціальному розвитку здобувачів освіти шляхом доповнення сучасних методів навчання та виховання ефективними психолого-педагогічними технологіями; сприяння забезпеченню психологічної безпеки, надання психологічної і соціально-педагогічної допомоги всім учасникам освітнього процесу. • активізація самостійної діяльності, розвиток мотивації професійного вдосконалення та особистісного розвитку слухачів, їх ціннісного ставлення до професійно-особистісного зростання тощо.
Форми проведення занять	Навчально-методичне забезпечення дистанційного курсу представлено такими компонентами: 1. Дистанційний курс, який містить: • лекції, відеолекції • презентації • текстові матеріали • тестові завдання • практичні завдання 2. Форми організації занять: лекції, практичні заняття, спецкурси, тематичні дискусії. 3. Консультаційна підтримка, яка надається куратором-тьютором.
Ресурсне забезпечення онлайн та дистанційного навчання	Zoom, BBB, Google classroom
Оцінювання, підсумковий контроль	Оцінювання навчальних досягнень учасників курсу здійснюється за результатами виконання практичних завдань та тестів (зараховано/незараховано) Практичні завдання спрямовані на закріплення теоретичних знань та умінь, отриманих під час навчання.
Документ про підвищення кваліфікації, передбачений програмою	Свідоцтво

Структура програми

<i>№ n/n</i>	<i>Змістові модулі</i>	<i>Лекція</i>	<i>Практичне завдання</i>	<i>Самостійн а робота</i>
1	Модуль 1. Освітологічний і нормативно-правовий	8	12	10
2	Модуль 2. «Організація інклюзивного навчання осіб з особливими потребами в закладах загальної середньої освіти»	10	12	8
3	Модуль 3. Психологічна готовність педагогів закладів загальної середньої освіти до професійної діяльності в інклюзивному освітньому середовищі та їх взаємодія з додатковими фахівцям	10	10	10
4	Модуль 4. Психологічний супровід дітей з особливими освітніми проблемами в умовах інклюзивного навчання	12	10	8
5	Модуль 5. «Інформаційно-комунікаційний»	6	12	10
	<i>Всього:</i>	46	56	46
	Підсумковий контроль 2 год			
	Усього: 150 год			